

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

НІКОРА СВІТЛАНА ЮРІЇВНА

**СУЧАСНА МОДЕЛЬ АДМІНІСТРАТИВНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ
ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ
ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН**

Спеціальність: 074 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Демократичний вибір та прагнення України бути членом європейської спільноти вимагає впровадження європейських стандартів функціонування державного управління, створення умов для формування правової держави. Водночас сучасні виклики, які постали перед українським суспільством, – суперечливість і непослідовність політичних та економічних реформ, кризи в системі державного управління, корупція, бідність, низький рівень довіри до влади, неефективне функціонування держави як політичного інституту – потребують комплексного аналізу шляхів оптимізації відносин між гілками влади, взаємодії інститутів громадянського суспільства та держави.

Звернення до аналізу особливостей функціонування адміністративних систем країн Європи: Великобританії, Франції, Німеччини та Польщі дає можливість визначити, які з них є близькими традиціям України, а тому є найбільш доцільними для ефективного застосування в умовах наших реалій. Порівняння вітчизняних умов із зарубіжними дало змогу глибше зрозуміти процеси розвитку політико-адміністративної системи України, виявити недоліки та визначити напрями її вдосконалення. Адже, перебуваючи на етапі реформування, Україна сьогодні потребує застосування сучасних європейських апробованих підходів до державного управління. Саме цим і зумовлюється актуальність обраної теми магістерської роботи.

Західна наука успішно займається аналізом особливостей змістових і функціональних характеристик політико-адміністративних систем. Слід виділити праці таких учених, як Н. Боулс, Д. Ровато, Г.Сміт, Г.Хекло, Ф.Хіді та інших, дослідження яких дало можливість типологізувати сучасні адміністративні системи, зрозуміти природу відносин політичної та адміністративно-управлінської систем.

Фундаментально досліджували політичні та адміністративні інститути П. Авріль, Ж. Блондель, М. Вебер, В. Вільсон, М. Дюверже, Е. Дюркгейм, М. Корз'є, Т. Парсонс, М. Пікемаль, К. Поппер, Л. Рубан, П. Сорокін, Г. Спенсер та ін.

Значна увага приділена проблемам взаємовідносин управлінського апарату з громадянським суспільством, моделям співробітництва політики і адміністрування в працях О.Золотих, В.Лепехіна, Є.Морозової, Г. Пушкарьової, В. Разуваєва, Л. Тимофієвої та ін. Актуальним питанням політико-адміністративного управління, державної служби, управлінської еліти, бюрократії та її ролі в політичному житті присвячені дослідження таких науковців, як Л. Алісова, М. Анохін, М. Афанасьєв, Г. Ашин, І. Василенко, О.Гаман-Голутвіна, В.Комаровський, О. Оболонський, Л. Сморгунів та ін.

Теоретичні засади реформування політичної системи країн пострадянського простору активно розробляють Л. Васильєв, А. Володін, Ю. Дунаєва, М. Ільїн, С. Катаєв, В. Красильщиков, А. Мельвіль, В. Пантін, Л. Поляков, В.Хорос, В. Федотова, М. Шамхалов та ін.

Теоретико-методологічне підґрунтя магістерської роботи складають праці з теорії державного управління, публічної політики, менеджменту, серед яких дослідження В. Авер'янова, М. Антоновича, Л. Баликіна, О.Валєвського, І. Василенко, К. Волинка, С. Гелей, В. Голубь, Я. Гонцяж, С. Ківалова, В.Колпакова, О. Кузьменка, Д. Марчук, Н. Ніжник, М. Пірен, А. Попок, Л. Прокопенко, С. Светої, В. Солових, наукового

керівника Сороки С. В. та ін.

Водночас, відзначаючи вагомий вклад учених у розвиток науково-теоретичних розробок окремих аспектів урядово-парламентської взаємодії, а саме особливостей парламентського контролю виконавчої влади, участі уряду в реалізації законодавчої функції державного управління, слід звернути увагу на відсутність системних комплексних досліджень теоретико-методологічних засад та аналізу основних механізмів взаємодії уряду і парламенту в процесі реалізації державно-управлінських функцій, урахування досвіду країн Європейського Союзу в цій сфері. Це зумовило вибір теми та структурно-логічну побудову магістерського дослідження.

Мета й завдання дослідження. Метою магістерського дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування особливостей функціонування адміністративних систем сучасних європейських країн та визначення на цій основі напрямів удосконалення адміністративної системи України. Для досягнення означеної мети було поставлено такі завдання:

- проаналізувати та узагальнити сучасні наукові дослідження щодо розуміння суті форм і змісту взаємодії уряду та парламенту в процесі реалізації державно-управлінських функцій;
- виявити характерні риси і проблеми сучасного розвитку адміністративної системи України;
- охарактеризувати особливості формування та функціонування політико-адміністративних систем в країнах Європейського Союзу;
- визначити особливості стимулювання налагодженого функціонування демократичних владних інститутів;
- визначити пріоритетні напрями вдосконалення адміністративної системи України на основі вивченого досвіду європейських країн та зазначити пропозиції щодо його використання в Україні.

Об'єкт дослідження – європейські адміністративні системи.

Предмет дослідження – особливості функціонування адміністративних систем європейських країн у контексті використання їх досвіду в Україні.

Методи дослідження. Для реалізації мети й завдань дослідження використовувався комплекс сучасних загальнонаукових принципів, підходів і спеціальних методів. Системний підхід дозволив розглянути взаємодію уряду і парламенту як систему, що складається із сукупності взаємопов'язаних елементів, зв'язок із зовнішнім середовищем та зворотний зв'язок. Структурно-функціональний метод, що використаний у процесі дослідження суті форм і змісту взаємодії політики уряду, дозволив визначити функціональний, інституційний аспекти політичної та адміністративної складових державного управління. Завдяки системному підходу комплексно досліджено складові об'єкта, його структуру та функції в їх взаємозв'язку. Історичний метод допоміг вивчити та узагальнити досвід становлення адміністративних систем європейських країн та України. Порівняльний метод дав можливість зіставити основні моделі співпраці уряду і парламенту в країнах Європейського Союзу та Україні й таким чином виявити їх специфіку, подібні та відмінні риси, переваги та недоліки. За допомогою проблемного методу окреслено комплекс проблем, що заважають ефективному співробітництву гілок державної влади в процесі реалізації їхніх функцій, здійснено їх типологізацію, визначено можливі шляхи розв'язання. Спостереження та теоретичне узагальнення дали можливість

сформулювати висновки щодо виявлення основних тенденцій та напрямів удосконалення вітчизняної адміністративної системи.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в роботі.

вперше:

- виявлено особливості функціонування політико-адміністративних систем сучасних європейських країн, зокрема: раціональна модель взаємодії політики та державної служби у Великобританії, змішана модель у Польщі; ефективна партійно-владна взаємодія в Німеччині завдяки потужному впливу великих партій, що зумовлений історичними та конституційно-правовими факторами, специфіка правового регулювання діяльності парламенту та уряду в Польщі; виокремлено елементи досвіду функціонування політико-адміністративних систем зазначених країн, які можуть бути прийнятними для використання в Україні;

удосконалено:

- теоретичний підхід до розуміння взаємозв'язку політики та управління; політичної й адміністративної складових державного управління та інститутів громадянського суспільства, де останні перестають бути пасивним об'єктом впливу держави, набувають суб'єктного характеру та визначально впливають на політико-адміністративну систему держави і перетворюють її на систему відкритого типу, яка є чутливою до потреб суспільства;

набули подальшого розвитку:

- виявлення характерних рис сучасного розвитку політико-адміністративної системи України, що пов'язані з переходом до парламентсько-президентської форми правління, збільшенням впливу політичної складової на адміністративну, посиленням ролі Президента України в публічно-владних відносинах, одночасним функціонуванням управлінських вертикалей, які діють як по лінії Президента України, так і Прем'єр-міністра України;

- пріоритетні напрями вдосконалення політико-адміністративної системи України, а саме: оптимізація взаємодії політичних та адміністративних органів влади; налагодження партійно-владних взаємозв'язків і вдосконалення діяльності політичних партій; розв'язання актуальних проблем на шляху організації місцевого самоврядування та проведення реформи децентралізації; сприяння розвитку і діяльності інститутів громадянського суспільства та гармонізація їх відносин із державою.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що висновки й пропозиції викладені в дослідження можуть бути використані у подальших дослідженнях; у навчальному процесі для підготовки лекційного матеріалу з дисциплін «Публічне управління», «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека», , й ін.; для вдосконалення законодавства, зокрема, при розробці нового Закону України «Про місцеве самоврядування», при внесенні змін до Конституції України (щодо децентралізації влади).

Публікації. Основні положення та результати роботи опубліковано в тезах у збірнику науково - методичної конференції «Могилянські читання – 2018: Досвід і тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти».

Структура магістерської роботи обумовлена метою, завданнями і логікою дослідження і складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури. До

тексту додано список використаних джерел (91 найменування). Загальний обсяг роботи становить 117 сторінок, з яких обсяг основного тексту – 104 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено публікації за темою магістерської роботи.

У першому розділі – «Теоретико-методологічні аспекти державної адміністративної системи» – розкрито концептуальні підходи до розуміння суті форм і змісту взаємодії політики та управління, політичної й адміністративної складових у системі державного управління. Уточнено сутнісні характеристики політико-адміністративного феномену, доведено необхідність подальшої розробки теоретико-методологічного та науково-прикладного забезпечення дослідження означених концептів.

Наголошено, що політику неможливо уявити без управлінських процесів, оскільки політика є багатоаспектним поняттям, що стосується різних сфер життєдіяльності людини і соціуму загалом. Управління базується на владно-управлінських відносинах, а політика стосується суб'єктивної природи політичних відносин. Політика як різновид управління об'єктивується в державному управлінні.

Розглянуто взаємодію політики й адміністрування в рамках сучасних політико-адміністративних систем, дослідження яких здійснюється на перетині взаємодії двох сфер: політичної та адміністративної, акцентуючи увагу на взаємовідносинах політичної еліти і бюрократії. Доведено, що чітко відділити політичні функції від адміністративних неможливо, оскільки існує розмитий характер розмежування політичного й адміністративного рівнів.

Наголошено, що кінцевою метою зв'язку політичної та адміністративної складових адміністративної системи є функціонування і розвиток держави та інститутів громадянського суспільства, які, будучи складною соціальною системою з елементами саморозвитку, самоуправління і самодостатності, оптимально поєднують інтереси індивіда та держави. Унаслідок цього в сучасних демократичних державах виникають якісно інші зв'язки між державою і суспільством: не тільки державні органи впливають на суспільно-політичні процеси, а й інститути громадянського суспільства справляють значний вплив на еволюцію системи державного управління та її ефективність. Таким чином, громадянське суспільство перестає бути пасивним об'єктом впливу держави, набуває суб'єктного характеру в процесах управління та визначально впливає на сучасну адміністративну систему. Остання розглядається як впорядкована система взаємозв'язків між політичним та адміністративним компонентами, які, взаємодіючи з інститутами громадянського суспільства, забезпечують ефективність функціонування держави та реалізацію громадянами їхніх невід'ємних прав і свобод. Інакше кажучи, адміністративна система організовує не тільки діяльність органів влади, а й функціонування соціуму, тобто є об'єднуючою ланкою у відносинах між владою та суспільством.

Структуру взаємозв'язків політико-адміністративної системи з інститутами громадянського суспільства доцільно зобразити у вигляді схеми, що подано на малюнку.

Отже, політико-адміністративна система опосередковується рівнем політизації державної служби, участі адміністративної складової в процесі вироблення політики; політичною орієнтацією державного апарату; “взаємопроникненням” політичної та адміністративної еліт, рівнем розвитку громадянського суспільства та його роллю в державній політиці тощо.

У **другому розділі** «Адміністративна система України: особливості розвитку, сучасні проблеми» розкрито характерні риси та проблеми сучасного розвитку політико-адміністративної системи України. Акцентується увага на діючій управлінській парадигмі, яка в цілому є неефективною.

Виокремлено сім етапів розвитку вітчизняної політико-адміністративної системи: I етап (1990–1992) характеризується переходом від “моделі поглинання політичним компонентом адміністративного” до моделі розмежування цих компонентів; II етап (1992–1995) вирізняється створенням нових демократичних інститутів у системі державного управління та вибором стратегії розвитку держави як парламентсько-президентської, збільшенням автономності адміністративного компонента; III етап (1996–2001) відзначається протистоянням між інститутами державної влади, посиленням ролі Президента України в політико-адміністративних відносинах; IV етап (2001–2006) – адміністративна сфера повертається під контроль політичної, відносно високий рівень стабільності системи політико-адміністративного управління України; V етап (2006–2010) – посилення ролі парламенту та подальше поглинання адміністративного компонента політичним; VI етап (2010–2014) характеризується домінуванням однієї політичної сили в обох компонентах, зміцненням ролі Президента України; VII етап (2014 – дотепер) пов’язаний із впливом кількох потужних факторів: Революція Гідності, російська збройна агресія та економічна криза.

Розкрито співвідношення впливовості Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України, між якими відбувається розподіл важливих владних функцій, а їхня взаємодія визначає стабільність та ефективність здійснення державної влади. Констатовано, що відбулося розширення правових засад розвитку парламентаризму та зменшення повноважень Президента України, проте його вплив ще завеликий порівняно з іншими європейськими парламентсько-президентськими республіками. Зокрема, це стосується визначення великої кількості законів невідкладними, припинення дії актів Кабінету Міністрів України з направленням їх до Конституційного Суду, недосконалого механізму імпічменту, широких повноважень щодо призначень. Останнє особливо актуальне і потребує правового коригування, адже стосується призначень голів місцевих державних адміністрацій, що в результаті призводить до утворення паралельних управлінських вертикалей та двовладдя, оскільки вони відповідальні перед Президентом України і Кабінетом Міністрів України. Зазначено, що на всіх етапах розвитку політико-адміністративної системи України відбувалося домінування або політичної складової, або адміністративної, проте останнім часом спостерігається збільшення ваги політичної складової, яка посідає визначальне місце в системі державного управління. Зі зміною розстановки сил на політичній арені, відповідно, змінюється і більшість адміністративного апарату, що може загальмувати успішні перетворення в країні.

Виявлено актуальні проблеми політико-адміністративної системи України, яка не повною мірою відповідає на виклики сьогодення: залишається високим рівень

політизації державної служби, переважають неефективні методи державного управління, корупція, інституційна розбалансованість владних структур тощо. Виділено важливу проблему в розвитку організацій громадянського суспільства – недостатність фінансових ресурсів, унаслідок чого спостерігаються випадки впливу олігархів, які використовують їх у своїх політичних інтересах. Громадянське суспільство не завершило свою трансформацію від об'єкта впливу держави до суб'єкта управління, не отримало належного представництва і впливу в системі державної влади та ще не справляє потужного впливу (на зразок розвинених європейських країн) на політико-адміністративну систему. У зв'язку з цим постає необхідність проведення якісних реформ (як політичної, так і адміністративної).

Першочерговими кроками в цих площинах є: удосконалення діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та політичних партій; чіткий розподіл повноважень владних структур; збільшення впливу інститутів громадянського суспільства.

У третьому розділі «Аналіз європейського досвіду реформування адміністративної системи та його уроки для України» визначено та охарактеризовано особливості функціонування політико-адміністративних систем Великобританії, Франції, Німеччини, Польщі, досвід яких є прийнятним для використання в Україні. Виокремлено для подальшого дослідження зв'язки між структурними елементами політико-адміністративних систем зазначених країн.

Заслугує на увагу досвід Великобританії та Франції щодо взаємодії політики і державної служби, що дає можливість з'ясувати відносини та зв'язки, які об'єднують центри прийняття політичних рішень і органи реалізації політики. У адміністративній системі Великобританії політичні та адміністративні функції чітко розділені, діє система розподілу державних посад відповідно до заслуг, професіоналізму, компетентності. Державна служба нейтральна та деполітизована. Підкреслено, що, на відміну від Великобританії, особливістю політико-адміністративної системи Франції є активна політична роль державної служби. Її політизованість більш легітимно виражена. Адміністративна та політична еліта практично єдині, існує тісний зв'язок і взаємопроникнення політики та державної служби.

Досліджено взаємовідносини політичних партій з органами державної влади в прийнятті політичних рішень у Німеччині. Конституційно-правова формула партійно-владної взаємодії орієнтована на забезпечення провідного місця партій у політико-адміністративній системі. Визначено складові політико-правового регулювання діяльності політичних партій: регламентація внутрішньопартійних організаційних відносин, регулювання фінансових аспектів партійного життя та участі партій у виборах. Парламентом ФРН відпрацьовано ефективні механізми створення досить стабільних коаліцій, а також є показовим успішна співпраця парламенту з іншими гілками влади, де діють ефективні механізми фракційного структурування.

Проаналізовано специфіку функціонування структурних елементів політико-адміністративної системи Польщі порівняно з розглянутими європейськими країнами: Великобританією, Францією, Німеччиною. У взаємодії політики та державної служби в Польщі спостерігається помітний політичний вплив водночас з існуючими принципами відкритості, нейтральності, позапартійності державної служби з її жорсткою конкурентністю. З'ясовано, що партійно-владна система Польщі має схожість з

німецькою – політичні партії значно впливають на функціонування політичної системи, виступають ключовою ланкою між суспільством і державою. Серед відмінностей слід виділити відсутність у польській Конституції механізмів створення парламентської коаліції, тобто уряд працює за підтримки депутатів (вотум довіри), незалежно від наявності в парламенті більшості. Досить розвиненими є взаємовідносини держави та інститутів громадянського суспільства, у яких відсутня будь-яка підпорядкованість. У цьому контексті важливою складовою такої взаємодії є нормативно-правова база – діяльність громадських організацій регламентується законодавчими актами. Інституційна основа взаємодії громадянського суспільства і влади – одна з найбільш розвинених серед колишніх постсоціалістичних держав. Висока активність інститутів громадянського суспільства стала локомотивом демократичних перетворень у адміністративній системі Польщі.

Визначено пріоритетні напрями вдосконалення адміністративної системи України, а саме:

- оптимізація взаємодії політичних та адміністративних органів влади;
- налагодження партійно-владних взаємозв'язків і вдосконалення діяльності політичних партій (необхідність розробки законодавства щодо подолання прірви між статусом політичних партій як ключових суб'єктів прийняття рішень, налагодження ефективних каналів як прямого, так і зворотного зв'язків між суспільними групами та політичними партіями);
- розв'язання актуальних проблем на шляху організації місцевого самоврядування та проведення реформи децентралізації (стимулювання законотворчого процесу реалізації концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні);
- сприяння розвитку і діяльності інститутів громадянського суспільства та гармонізація їх відносин із державою (удосконалення законодавчої бази щодо розвитку інститутів громадянського суспільства і забезпечення їх фінансової спроможності, створення податкових стимулів для бізнесу та умов для залучення молодого покоління до процесу розробки та прийняття політичних рішень на всіх управлінських рівнях через подання відповідних ініціатив на громадські слухання).

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження розроблено нові положення та отримано практичні результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання щодо виявлення та врахування ключових особливостей функціонування політико-адміністративних систем європейських країн у процесі вдосконалення адміністративної системи України.

Отримані результати дослідження свідчать про досягнення мети і вирішення поставлених завдань та дають можливість сформулювати такі висновки і пропозиції.

1. Проаналізовано та узагальнено сучасні наукові дослідження щодо розуміння суті форм і змісту взаємодії політики та управління; політичної й адміністративної складових державного управління. Політика та управління є базовими поняттями в процесі дослідження адміністративних систем, виступають, як засвідчив аналіз вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, формами свідомого регулювання суспільних відносин, є найважливішими складовими сучасного суспільного життя. Політика та управління невіддільні одне від одного, адже завданням першої є постановка стратегічних цілей розвитку та наповнення процесу їх досягнення конкретним змістом, водночас управління, ураховуючи зміст, закладений політикою, забезпечує їх досягнення на рівні конкретних методів і технологій.

2. Виявлено характерні риси та проблеми сучасного розвитку адміністративної системи України. Сучасний етап розвитку вітчизняної адміністративної системи проходить в умовах парламентсько-президентської форми правління (відповідно до змін Конституції 2004 року), змін співвідношення впливовості Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України, взаємодія яких визначає стабільність та ефективність здійснення державної влади. Зменшилися повноваження Президента України та розширилися правові засади розвитку парламентаризму в країні. Проте вплив Президента України все ще зavelикий порівняно з іншими європейськими парламентсько-президентськими республіками. Особливо це стосується визначення великої кількості законів невідкладними, припинення дії актів Кабінету Міністрів України з направленням їх до Конституційного Суду, недосконалого механізму імпичменту, широких повноважень щодо призначень. Останнє особливо актуальне і потребує правового коригування, оскільки голови місцевих державних адміністрацій відповідальні перед Президентом України і Кабінетом Міністрів України, що призводить до утворення паралельних управлінських вертикалей.

3. Охарактеризовано особливості формування та функціонування адміністративних систем європейських країн: Великобританії, Франції, Німеччини та Польщі. Особливістю адміністративної системи Великобританії є функціонування раціональної моделі державної служби, що характеризується нейтральністю, значним ступенем її незалежності від політики. У Франції, де адміністративна і політична еліти практично єдині, а державна служба – політизована. Ключовою ознакою адміністративної системи Німеччини є ефективна партійно-владна взаємодія. У цій країні великі політичні партії справляють потужний вплив на органи державної влади, що зумовлено історичними, конституційно-правовими факторами, реаліями сучасної політики та слугує умовою стабільного розвитку держави та суспільства. До того ж парламентом ФРН відпрацьовано ефективні механізми створення досить стабільних коаліцій, а також є

показовим успішна співпраця парламенту з іншими гілками влади, де діють ефективні механізми фракційного структурування. Владно-партійна система Польщі багато в чому схожа з німецькою, проте в Конституції цієї країни відсутні механізми створення парламентських коаліцій – уряд працює за підтримки депутатів (вотум довіри), незалежно від наявності в парламенті більшості. Однак це не порушує баланс та принципи місцевого самоврядування. Зазначено, що висока активність інститутів громадянського суспільства в Польщі стала локомотивом демократизації її політико-адміністративної системи.

4. У складних соціально-економічних реаліях розвитку нашої України державне управління поєднує політичні та адміністративні засоби розвитку політичного управління. Оскільки в Україні проголошений шлях про наближення до Європейського Союзу, це потребує не тільки адаптації національного законодавства до норм ЄС, а й реструктуризації органів державної влади. В Україні відсутні системні заходи щодо реформування державного управління, наслідком чого є низхідний стан функціонування державного управління. Німеччина та Польща – це своєрідні взірці системних упорядкованих адміністративно-управлінських перетворень, що відображають реальну можливість реформування державного управління на будь-якому етапі розвитку держави. Викликом сьогодення є внесення ефективних змін до законодавства у цій сфері та формування якісного механізму реалізації перспективних рішень, потреби перейняття кращого управлінського досвіду передових країн світу, зокрема Німеччини та Польщі, з метою стимулювання налагодженого функціонування демократичних владних інститутів.

5. Визначено пріоритетні напрями вдосконалення адміністративної системи України на основі вивченого досвіду європейських країн: оптимізація взаємодії політичних та адміністративних органів влади; налагодження партійно-владних взаємозв'язків і вдосконалення діяльності політичних партій; розв'язання актуальних проблем на шляху організації місцевого самоврядування та проведення реформи децентралізації; сприяння розвитку і діяльності інститутів громадянського суспільства та гармонізація їх відносин із державою.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. Нікора С. Ю. Адміністративна система України: особливості розвитку, сучасні проблеми та перспективи / Світлана Нікора // «Могилянські читання – 2018: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти: XXI Всеукр.наук.-метод.конф. : тези доповідей Публічне управління Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів. Право, Миколаїв, 12 – 17 листоп. 2018 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. – С. 75-79